TEXT: JIŘÍ JUŘÍK, FOTO: AUTOR A ARCHIV ŠKOLY

Zelená škola s modrou krví

Lesy a uniformy lesníků, to je barva zelená. Modrá krev se přisuzuje šlechtě, kterou zde zastupuje knížecí rod Schwarzenbergů. A jsme u toho nejdůležitějšího, čímž je škola, konkrétně Vyšší odborná škola lesnická a Střední lesnická škola Bedřicha Schwarzenberga v Písku. Pojďme se pomyslně projít po této překvapivě zajímavé škole a obujte si pořádné boty, půjdeme i do lesa. Průvodcem je nám ředitel školy Ing. František Bušina, Ph.D.

SKOLA S DLOUHOU TRADICI

Les je složitý organismus, který má vliv na životní prostředí a krajinu vůbec, ale také umí přinést ekonomický přínos především produkcí dřeva, ale i mysliveckou činností. Je tedy jasné, že o lesy se musí starat opravdoví profesionálové a právě takovéto odborníky vychovávají lesnické školy v Písku.

Pane řediteli, vaše škola má prý zajímavou historii?

„O založení lesnické školy se začalo uvažovat již v druhé polovině 19. století, kdy se o vznik této školy v Písku snažil například ředitel zdejšího gymnázia a ředitel lesnické školy v Bělé pod Bezdězem. Pro svoji ideu získali i dva šlechtice, Roberta Hilprandta a orlického Karla Schwarzenberga. Mělo jít o školu s českým vyučovacím jazykem, a právě toto se stalo kamenem úrazu, německý vliv byl v té době ještě příliš silný. Úspěšný byl až pokus z konce století, kdy díky snaze řady významných osob vzniká nejprve lesnický běh (kurs) při rolnické škole, který je již od 1. října 1885 nahrazen dlouhodobým (dvouletým) během, který je brzy přeměněn na samostatnou dvoutřídní školu, a toto je považováno za vznik lesnické školy v Písku. Předsedou kuratoria se stává JUDr. Bedřich Schwarzenberg, po kterém od roku 1995, tedy při 110 výročí vzniku, získává škola svůj čestný název. V současnosti školu zřizuje Jihočeský kraj."

VE ŠKOLE

Musím přiznat, že budova školy na mne udělala příjemný dojem již zvenku. Klasicistní budova, doplněná o moderní dostavbu internátu, vše obklopeno zelení, na školu dokonce navazuje arboretum. Neméně příjemné jsou i interiéry školy, chodby s květinami, ale především mnoho ukázek dřevin, dobových fotografií a dokumentů a řada dalších věcí spojených s výukou, tedy s lesy a přírodou. Při setkání se žáci s vyučujícími zdraví: „Lesu zdar." Zcela samozřejmě.

Je pravda, že atmosféra v této škole je přívětivější než ve většině jiných škol?

„Lesnická škola je specifická, je jednooborová, nestřetávají se zde tak různé skupiny žáků, ale především naši studenti sem nastupují rozhodnuti již dříve, vědí, kam jdou a proč. Jsou například z lesnických rodin, k lesu mají blízko, mají vztah k přírodě, lesu, myslivosti. Svoji roli zde hraje i určitá stavovská čest, což dokazují například uniformy, které naši studenti při slavnostních příležitostech nosí, a to je k tomu nenutíme. Vše začíná již v prvním ročníku při pasování, kdy je uniforma nepsaným pravidlem a pokračuje například při tanečních kurzech či při předávání vysvědčení."

Při prohlídce chodeb a učeben jsem viděl opravdu široké spektrum učebních pomůcek, od jeleních a jiných trofejí a shozů, přes ukázky dřevin a hornin, doslova uměleckých děl vytvořených motorovou pilou, ale také technické prostředky používané v lese. Za vitrínami byly ukázky střeliva, ale také funkční digitální meteostanice. Začalo mi docházet, že „lesák" toho musí znát opravdu hodně.

Co všechno se ve vaší škole žáci naučí?

„Naše škola poskytuje tři stupně vzdělání. Jednak je zde možnost vyučit se v oboru lesní mechanizátor. Nejvíce studentů pak získává maturitu v oboru lesnictví, zde končí ročně asi 60 studentů. Na vyšší odborné škole průměrně 20 absolventů ročně opouští školu jako diplomovaný specialista v oboru lesnictví.

Výčet předmětů je opravdu velmi široký, namátkou: biologie, chemie, lesnická botanika a zoologie, geologie, půdoznalství, klimatologie, pěstování lesů, ochrana lesů a přírodního prostředí, dva jazyky a řada dalších odborných i všeobecných předmětů, vším prolíná environmentální výchova. Rovněž u nás studenti získají zbrojní a řidičský průkaz, složí myslivecké zkoušky. Ovšem nejen studiem žijí naši studenti, máme zde řadu zájmových kroužků: střelecký, myslivecký, trubačský, kynologický, sokolnický, myslivecké kuchyně a další."

PO ŠKOLE

Příprava opravdu důkladná, jaké mají vaši absolventi možnosti dalšího uplatnění po ukončení studia?

„Samozřejmě mohou nastoupit do nejrůznějších lesních podniků, kde se uplatní na pozicích podle dosaženého stupně vzdělání, velká část pokračuje ve studiu na vysoké škole buď v Brně nebo v Praze. České lesnictví má dobré jméno v celém světě, proto naši lesníci působili a působí v řadě programů, například v Latinské Americe, v Číně. Další možnost nabízí kupodivu i práce v orgánech ochrany přírody."

Proč kupodivu?

„V současnosti, zvláště ve spojitosti s letošní kůrovcovou kalamitou, je lesník stavěn do kontrastu s ochranou přírody, s ekologem. Lesníci jsou mnohdy prezentováni jako plantážníci, že chtějí dělat velké holiny. To není pravda. V zákoně jsou čtyři hospodářské způsoby obnovy lesa a holoseče jsou pouze jednou z těchto možností. Lze tedy hospodařit šetrně. Zkrátka, každý zodpovědný lesník musí chránit přírodu, zachovat lesy dalším generacím, a proto mohou i naši absolventi pracovat v ochranářských organizacích."

OKOLO ŠKOLY

Již v úvodu článku jsem se zmínil o zeleni okolo školy a arboretu. Můžete přiblížit tyto prostory?

„Celé čtyři pětiny areálu školy představuje zeleň. Největší plochu zaujímá arboretum, které začalo být budováno po roce 1913. V současnosti roste v arboretu okolo 1500 jedinců dřevin v 350 taxonech. V roce 2008 bylo arboretum vyhlášeno kulturní památkou. Samozřejmě arboretum je především určeno pro výuku žáků a studentů školy. Zároveň jsou zde pořádána slavnostní shromáždění školy, ale také zde připravujeme akce pro veřejnost, pro kterou není arboretum volně přístupné. Velice úspěšnou a již tradiční akcí je oslava Dne stromů, kterou pořádáme pro žáky okolních základních škol. Při ní, formou her a zážitkové pedagogiky, ukazujeme dětem, jak žije strom – například hrajeme hru na kůrovce. Této akce se každoročně zúčastňuje 400 až 500 dětí."

Ještě se musí doplnit, že v arboretu mají své zázemí sokolníci, ale zároveň jsou zde i prostory pro ubytování psů, pokud si nějaký student chce svého kamaráda (i když v případě lesníků jde spíše o kolegu) vzít i do školy. Přesto si mi podbízí jedna mírně provokativní otázka:

Není to málo, arboretum přeci jen není opravdový les?

„Škola má své polesí Hůrky, které je hlavní základnou pro praktický výcvik žáků a které od roku 1997 škola opět spravuje. Rozloha polesí je 652 ha, je od školy vzdáleno asi pět km jižně od

Písku, k dopravě žáků sem využíváme školní autobus. V polesí jsou, kromě lesního komplexu s velmi pestrou druhovou skladbou, dílny, pilařský provoz, učebny, venkovní trenažérová pracoviště pro těžbu a dopravu dříví. Rovněž je zde školní honitba, obůrky pro vysokou a černou zvěř, bažantnice, střelnice, lovecká chata. Žáci si tedy mohou veškerou teorii ověřit, osahat v praxi.

Na rozdíl od arboreta je polesí pro veřejnost běžně přístupné. Dokonce tudy prochází naučná stezka se zaměřením na lesnictví, přírodovědu a ekologii. Školním polesím rovněž prochází několik turistických značených cest a cyklotras."

O PANU ŘEDITELI

Rozhovor s panem ředitelem Bušinou byl velice zajímavý, zasvěcený, bylo poznat, že jej práce baví a bere ji poctivě.

Pane Bušino, jaký je váš vztah k oboru?

„Kupodivu jsem odrodilec. Pocházím z Hané, kde moc lesů není, ale měl jsem to štěstí, že u naší vesnice byl. Trávil jsem v něm hodně času a právě zde byl začátek. Vystudoval jsem gymnázium a Vysokou školu zemědělskou, dnes Mendelovu univerzitu v Brně. Přestože to byla cesta do neznáma, nelituji svého rozhodnutí. Po studiích jsem se zabýval u lesního závodu školkařskou činností a od roku 1995 se věnuji pedagogické práci."

A váš vztah k lesu?

„Zastávám názor, že na prvním místě by měl být rozumný kompromis všech požadavků, které na les a lesníky klade společnost a které respektují požadavky přírody. Lesník by měl mít pohled do šířky (následuje výmluvné rozpažení). Samozřejmě jsou místa, kde se musí příroda více chránit, ale naopak potom musí být jiná místa, která budeme muset více využívat. Jsem zastáncem hospodaření lesa v souladu s přírodou a lesnictví to umí."

Procházka po lesnické škole v Písku je u konce, a to jsem ještě nepopsal řadu zajímavostí a kuriozit, o kterých jsem se dověděl. Nezmínil jsem se například o návštěvách císaře Františka Josefa a dvou prezidentů, o unikátním kusu kmene největšího buku v České republice atd.

Takže na závěr nezbývá než poděkovat za rozhovor a popřát mnoho zanícených studentů a Lesu zdar.